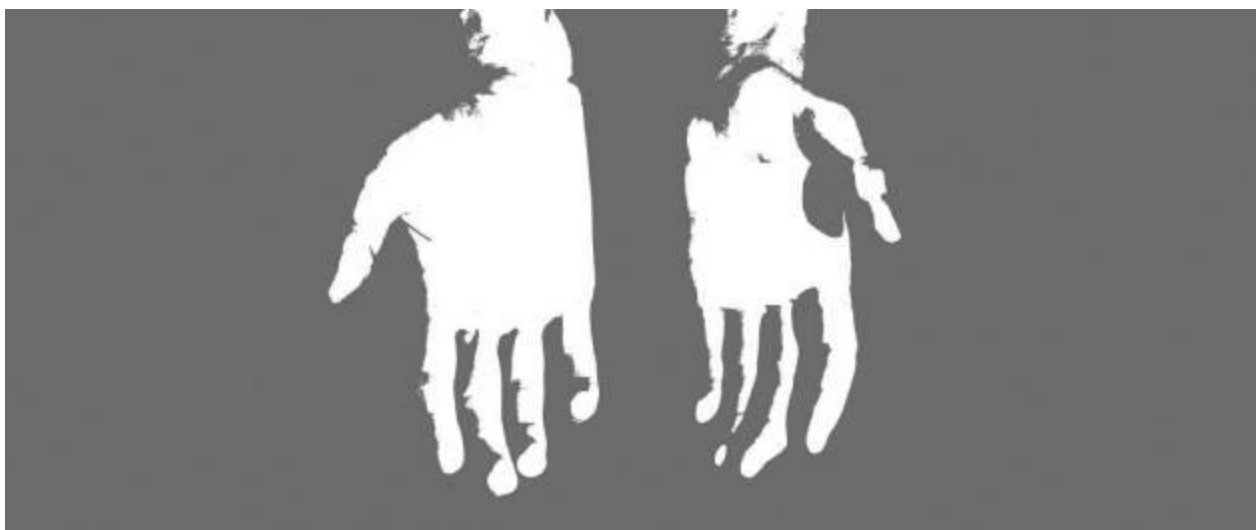

Arbejdsløse ændrer så meget karakter, at det kan blokere vejen til et nyt job

Længere tids ledighed kan forandre ens personlighed og formindske chancen for at finde et job, viser ny analyse.

ARBEJDSLØSE. Diskussionen om Dove Robert har skabt en politisk filosofi om, at ledige skal presses tilbage i job. Men spørgsmålet er, om det virker, lyder meldingen fra a-kasserne.

Følg

Michael Olsen

Det er vores fornemmelse, at rigtig mange ledige mister modet og troen på at de kan komme tilbage til arbejdsmarkedet

Verner Sand Kirk, AK-Samvirke

Man siger, at lediggang er roden til alt ondt. Og noget er der tilsyneladende om snakken.

For det er ikke kun privatøkonomien, der falder sammen, når jobbet ryger. Længere tids arbejdsløshed kan også påvirke den enkeltes psyke, karakter og personlighedstræk i en sådan grad, at det bliver endnu mere umuligt at finde et nyt arbejde og få tilværelsen tilbage på sporet.

Det fremgår af den, så vidt vides, første store personlighedsundersøgelse af ledige danskere. Den er udarbejdet af firmaet People Test Systems og baseret på data indsamlet over en periode på 2,5 år fra mere end 17.000 lønmodtagere, heraf godt 3.000 ledige.

Undersøgelsen tegner et dystert billede af den personlighed, der kommer ud af længere tids arbejdsløshed. De ledige bliver mindre fleksible, mindre initiativrige og mindre risikovillige.

Dertil kommer en kraftigt dalende selvtillid, mindre energi, mindre konkurrencelyst, mindre tilpasningsevne og en meget lavere grad af rundsave på albuerne.

Hvad sker der inde bag facaden

Alt sammen personlighedstræk, der kan gøre det endnu vanskeligere at komme tilbage til arbejdsmarkedet, lyder konklusionen.

»Der er så meget fokus på, hvordan økonomi, dagpenge og kontanthjælp udvikler sig for danskere, der er så uheldige at miste jobbet. Men det er jo mindst lige så relevant at undersøge, hvad der sker med de mennesker, det handler om. Hvad sker der inde bag facaden med psyken og personligheden. Og der må man bare sige, at denne undersøgelse er en øjenåbner, der giver al mulig grund til bekymring«, siger Torben Tolstøj, direktør i People Test Systems.

LÆS OGSÅ Er der virkelig 800.000 dovne arbejdsløse?

Han mener, at undersøgelsens konklusioner skal bruges til at målrette indsatsen for at hjælpe og støtte de ledige, uanset om det sker i regi af jobcentre, a-kasser eller andre offentlige myndigheder. Samtidig skal de ledige vide, hvilke udfordringer de står over for – også på det personlige plan.

»Undersøgelsen viser jo med stor tydelighed, at ledighed i sig selv kan blokere vejen tilbage til arbejdsmarkedet, fordi man udvikler nogle personlighedstræk, der gør det endnu vanskeligere at få et job«.

»Det handler blandt andet om evnen til at tage hurtige og selvstændige beslutninger, den mentale energi, viljestyrken og risikovilligheden. Når selvtilliden samtidig skrumper, bliver det jo også en større og større udfordring at sælge sig selv overbevisende til en arbejdsgiver, selvom man har gode eksamenspapirer og fine udtalelser. Det kan meget vel blive en ond cirkel. Så det gælder om at få folk tilbage i job så hurtigt som muligt«, siger Torben Tolstøj.

»Jeg tager hvad som helst«

Cand.mag. Anja Lee Jensby har endnu ikke haft et job, og det har lange udsigter at få et – i hvert fald hvis hun insisterer på at arbejde med det, hun er uddannet til.

I november sidste år blev Anja Lee Jensby færdig som cand.mag. i dansk vel vidende, at akademiske job absolut ikke hænger på træerne.

»Min fordel er, at jeg hele tiden har været forberedt på, at det ville blive vanskeligt. Jeg har betragtet det som en proces og accepteret, at jeg nok skal være ret heldig, hvis jeg skal finde et job, der lige matcher min uddannelse«, siger hun.

»Men selvom jeg har været mentalt forberedt på, at det er svært, kan jeg godt mærke, at der ikke skal gå så frygtelig meget længere, før jeg tager hvad som helst – bare for at komme i arbejde«.

»Selvom min selvtillid ikke har taget skade endnu, får jeg nærmeste daglig afslag på mine jobansøgninger, og det kan man ikke holde til i længden. Så jeg kan godt sætte mig ind i, at længere tids ledighed også påvirker psyken. Det er også det, jeg oplever og hører hos andre ledige. For mit vedkommende bliver resultatet, at jeg i sidste ende tager et job, uanset hvad det er for et job, for jeg vil ikke hænge fast i ledighed«, siger Anja Lee Jensby.

Akademikere slår alarm

Og skal man tro statistikken, er det en fornuftig strategi. For mens den generelle ledighed i Danmark er faldende, er ledigheden blandt de nyuddannede fra landets universiteter steget godt 12 procent fra december 2013 til december 2014, viser helt nye tal fra hovedorganisationen Akademikerne, der opfordrer regeringen kraftigt til at hjælpe nyuddannede akademikere:

»På den ene side investerer regeringen massivt i, at flere skal tage en universitetsuddannelse. På den anden side lader de hånt om de milliarder af kroner, der går tabt ved, at de unge ikke kommer i job bagefter. Det giver ikke mening«, siger Akademikerne's formand, Finn R. Larsen, der efterlyser en økonomiske støtteordning; en såkaldt vækstpilotordning.

LÆS OGSÅ Håndværkere bliver en mangelvare - men akademikere kommer i overskud

Ordningen indebærer, at de virksomheder, der ansætter en akademiker, kan få tilskud til halvdelen af deres løn i en periode på op til 9 måneder.

Mange mister modet

Der er på høje tid, at nogen sætter sig ned for at undersøge, hvad der sker med menneskers psyke, når de mister jobbet og det økonomiske livsgrundlag.

Sådan lyder kommentaren fra Verner Sand Kirk, direktør i arbejdsløshedskassernes brancheforening, AK-Samvirke:

»Det er også vores fornemmelse ud fra de henvendelser, vi får, at rigtig mange ledige mister modet og troen på, at de kan komme tilbage til arbejdsmarkedet, når de har været ledige i længere tid. Så på den måde er det jo en ond cirkel, hvor ledigheden i sig selv kan gøre den svære vej tilbage til arbejdsmarkedet endnu mere umulig«, siger Verner Sand Kirk og tilføjer:

»De politiske initiativer på dette område har jo i høj grad været præget af diskussionen om Døve Robert; om det er i orden at stille krav, når man er ledig, og sige nej til et job, man ikke gider udføre. Det har været med til at udvikle den politiske filosofi, at jo mere systemet presser de ledige ud på kanten, jo mere øger man deres motivation for at finde et arbejde, for ellers får de bare ingen penge. Og det er også rigtigt, at det virker for nogle, men noget tyder på, at det er en meget lille gruppe, der på den måde kan presses i arbejde«.

»På baggrund af denne undersøgelse, som jeg ikke kender i detaljer, kan man spørge sig selv, om ikke der er en endnu større gruppe ledige, der reagerer lige modsat; jo mere de bliver presset, jo mere mister de modet og troen på, at det kan lade sig gøre. Det er aldrig rigtig blevet undersøgt, så det er på høje tid, at nogen gør forsøget, det hilser jeg velkommen«, siger Verner Sand Kirk, direktør for AK-Samvirke.